Medical Education Journal
Education Development Center of Babol University of Medical Scieneces
e-ISSN:2345-5497 p-ISSN:2322-4940
مجله آموزش پزشکی
مرکز مطالعات و توسعه آموزش پزشکی دانشگاه علوم پزشکی بابل

نوع مقاله:
نامه به سردبیر
دریافت: ۱۴۰۳/۱۲/۱
اصلاح: ۱۴۰۴/۴/۱۳
پذیرش: ۱۴۰۴/۴/۲۲
انتشار: ۱۴۰۴/۵/۱۸

کاربست آموزش مجازی در دوران پسا کرونا، ضرورتی مغفول مانده در آموزش علوم پزشکی

نامه به سردبیر

رضا عبدالهی درشکی[۱]

۱. دانشکده پرستاری و مامایی، دانشگاه علوم پزشکی ارومیه، ارومیه، ایران.

سردبیر محترم

همزمان با اوج گیری پاندمی کرونا و تداوم آن، مسیر آموزش علوم پزشکی نیز دچار تغییرات گسترده ای شد. در این پاندمی به علت سرایت مسری بودن شدید بیماری و لزوم رعایت فاصله گذاری اجتماعی، استفاده از امکانات معمول مانند کلاس های درس و فضای آموزشی دانشگاه ها میسر نبود، بنابراین به منظور رویارویی با این چالش، شاهد انتقال آموزش از روش های معمول به مجازی بودیم. استفاده از فضای مجازی در مدارس، دانشگاه ها و همچنین برگزاری سمینارها به عنوان تنها راه حل ممکن، سمت و سویی قابل قبول در مسیر آموزش بوجود آورد (۱).

گسترش آموزش مجازی در زمان پاندمی کرونا، فرصتی را فراهم ساخت تا دانشجویان بعنوان عنصر اصلی یادگیری، تجربیات بیشتری در خصوص آموزش مجازی کسب نمایند. به همین دلیل آنها بهتر می توانند در خصوص مسائل و مشکلات این روش اظهار نظر کنند (۲). در بعضی از پژوهش ها به بررسی مشکلات استفاده از آموزش مجازی پرداخته شده و راهکارهایی نیز ارائه نموده اند (۳). برخی تحقیقات نیز نشان دهنده رضایت دانشجویان از آموزش مجازی در دوران پاندمی می باشد ولی کیفیت آموزش در بخش بالینی و عملی چندان مطلوب گزارش نشده بود. پژوهش‌های متعددی به بررسی چالش‌های آموزش مجازی پرداخته و راهکارهایی ارائه کرده‌اند به‌عنوان مثال، مطالعه‌ای در سال ۲۰۲۰ نشان داد که قطعی اینترنت و عدم دسترسی به تجهیزات مناسب، از جمله موانع اصلی آموزش مجازی در برخی مناطق بوده است (۴). همچنین، پژوهشی در دانشگاه علوم پزشکی تهران نشان داد که ۶۵ درصد دانشجویان از کیفیت آموزش نظری رضایت داشتند، اما تنها ۳۰ درصد آموزش‌های عملی مجازی را مؤثر ارزیابی کردند (۵).

سرعت پیشرفت های علمی در پژوهش های آموزش پزشکی، زمینه ساز تغییرات مداوم و بروز رسانی مستمر در برنامه های آموزش پزشکی است. بنابراین با احتمال شیوع بیماری های ناشناخته درآینده باید برنامه های درسی قابل جایگزین در کوتاه ترین زمان در نظر گرفته شوند (۶). در سال های گذشته، متولیان آموزش پزشکی تاکید بر گسترش ارائه آموزش های علوم پزشکی در بستر فضای مجازی داشتند، اما در عمل حرکت قابل توجهی صورت نگرفت و تنها برخی دانشگاه ها اقدام به برگزاری دوره های مجازی کرده بودند (۷). با پایان پاندمی کرونا، به نظر می رسد در بسیاری از مراکز مهم

استناد: رضا عبدالهی. کاربست آموزش مجازی در دوران پسا کرونا، ضرورتی مغفول مانده در آموزش علوم پزشکی. مجله آموزش پزشکی. ۱۴۰۴؛ ۱۴: e۱۴

© The Author(s).
Publisher: Babol University of Medical Sciences

* مسئول مقاله: رضا عبدالهی درشکی آدرس: ایران، ارومیه، دانشگاه علوم پزشکی اورمیه، دانشکده پرستاری و مامایی
تلفن: ۰۴۴۳۱۹۳۷۶۵۸۹ رایانامه: rezaabdollahi97@yahoo.com

مانند دانشگاه ها و مراکز آموزشی، آموزش در بستر مجازی فراموش شده و یا توجه کمتری به آن می شود. البته در برخی از مراکز نیز استفاده از روش آموزشهای مجازی جزئی از مرحله تحصیلی شدند (۸). اندوخته ها و تجربیات ارزشمند دوران کرونا در عرصه آموزش و تحول نظام آموزشی نیازمند استانداردها و ضوابط نوینی می باشد. اکنون این سؤال مطرح است که آیا برنامه ریزی ها سیاست گذاری های جدید در عرصه مدیریت های کلان جامعه و با تأکید بر شرایط اضطراری و بحران ها در آموزش صورت گرفته است یا خیر ؟ به هر حال، برای جلوگیری از غافلگیری در چنین مواردی، نباید اقدامات مؤثر را فراموش کرد. فرصتی که در اتفاق ناگوار همه گیری کووید۱۹- بوجود آمد نباید به فراموشی سپرده شود و ارائه و اجرای راهکارها باید تداوم بیشتری داشته باشند.

فرصت ایجاد شده در دوره پاندمی کووید۱۹- یک تجربه موفق در کابردی کردن هر چه بیشتر استفاده از فضای مجازی در آموزش دانشگاه های علوم پزشکی بود و نباید این موضوع مهم و دست آوردهای آن به فراموشی سپرده شوند. بنابراین می توان با برنامه ریزی های دقیق بر اساس تجارب موفق گذشته، برای مقابله با بحران های زیستی در یک آماده باش همیشگی خصوصا در حوزه آموزش علوم پزشکی به سر برد. بنابراین بررسی تغییرات ایجاد شده در طول این مدت و بازخورد آن در آموزش، با سیستم ارزیابی مناسب و پژوهش های میدانی توسط اساتید و دانشجویان در بهبود تدوین نظام های آموزشی بر پایه فضای مجازی راهکار مناسبی بنظر می رسد.

با این حال، آموزش مجازی معایبی نیز به همراه داشته است. از جمله این معایب می‌توان به کاهش تعاملات حضوری بین اساتید و دانشجویان، خستگی ناشی از استفاده طولانی‌مدت از صفحه‌نمایش و مشکلات فنی مانند قطعی اینترنت یا کمبود پهنای باند اشاره کرد (۹). مطالعه‌ای در سال ۲۰۲۱ نشان داد که ۴۵ درصد دانشجویان به دلیل نبود تعاملات اجتماعی در آموزش مجازی، احساس انزوا و کاهش انگیزه داشته‌اند. سرعت پیشرفت‌های علمی در حوزه آموزش پزشکی، زمینه‌ساز تغییرات مداوم و به‌روزرسانی مستمر برنامه‌های آموزشی است. با احتمال شیوع بیماری‌های ناشناخته در آینده، باید برنامه‌های درسی جایگزین در کوتاه‌ترین زمان طراحی شوند (۱۰).

با توجه به مطالب بیان شده به نظر می رسد استفاده از آموزش مجازی در دوران پسا کرونا، ضرورتی مغفول مانده در آموزش علوم پزشکی می باشد که نیازمند توجه جهت استمرار آن می باشد. لذا پیشنهاد می شود سیاست گذاران آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، با تخصیص بودجه مخصوص و مناسب برای پژوهش و آمادگی در این زمینه، گام موثرتری برداشته و آمادگی مراکز خود را به روز نمایند. دانشگاه ها نیز با تجهیز زیر ساخت های خود مانندکلاس های درس، آزمایشگاه ها و کارگاه های آموزشی تدابیر لازم را پیش بینی نمایند. همچنین استفاده از ابزارها و نرم افزارهای مناسب آموزشی دانشگاهی و همخوان با بستر اینترنتی کشور با قابلیت بارگذاری فایل ها و مقاوم در برابر بدافزارها و همچنین قابل اشتراک گذاری با سایر مراکز علمی، از انتظارات کاربران علمی فضای مجازی در عرصه آموزش و پژوهش در حوزه علوم پزشکی می باشد.

تشکر و قدردانی

نویسنده از تمام اساتیدی که با اظهار نظرهای سازنده خود در بهبود این اثر نقش داشته اند، تشکر می نماید.

References

1. Arab-Rahmatipour M, Mirhosseini Z, Ebadollahi-Natanzi A, Arab-Rahmatipour G. A perspective of the COVID-19 pandemic: invasion of a suspicious virus to health, economic and social spheres (A brief overview). Journal of Humanities Insights 2021;5(03):12-8.
2. Zamani Z, Asadi I, Ameri Z. The necessity of correction of the educational curriculum of medical sciences based on COVID-19. Horizons of Medical Education Development 2022;13(3):95-85.
3. Rafieemehr H, Mohammadpour A, Imeni B, Mofrad HV, Ghazi K. Design and psychometric of a questionnaire to identify the challenges of virtual education in the epidemic of Covid-19. Medical Education 2022;13(3):32-43.
4. Parapi JMO, Maesaroh LI, Basuki B, Masykuri ES. Virtual education: A brief overview of its role in the current educational system. Scripta: English Department Journal 2020;7(1):8-11.
5. Roshani Ali Bena See H, Fathi Vajargah K, Khorasani A. The challenges of the quality evaluation of virtual education curriculum: The case of Shahid Beheshti University. Educational Measurement and Evaluation Studies 2017;7(18):29-52.
6. Kianifar H, Moazzen N, Khalesi M, Pourbadakhshan N. E-learning at Akbar Hospital in Mashhad at the beginning of the Covid-19 pandemic. Horizon of Medical Education Development 2022;13(1):59-68.
7. Ghafourifard M. The promotion of virtual education in Iran: The potential which turned into reality by Coronavirus. Iranian journal of medical education 2020;20:33-4.
8. Hung M, Licari FW, Hon ES, Lauren E, Su S, Birmingham WC, et al. In an era of uncertainty: Impact of COVID-19 on dental education. Journal of dental education 2021;85(2):148-56.
9. Kian M. Challenges of virtual education: a report of what are not learned. Interdisciplinary Journal of Virtual Learning in Medical Sciences 2014;5(3):11-21.
10. Mosayebi M, Rezapour Mirsaleh Y, Behjati F. The problems and challenges of virtual education in elementary school during the outbreak of coronavirus. Quarterly Journal of Education Studies 2021;7(27):87-108.